

Netopirji so v Bibliji omenjeni trikrat *DODATEK – Biblija ni ena, Biblija je več*

Primož Presetnik

Samo nekaj tednov po tisku *Glej, netopirja!*, kjer sem opisal tri mesta, kjer so v Bibliji omenjeni netopirji, mi je dr. Peter Skoberne namignil, da so pravzaprav omenjeni štirikrat. Šok, kako sem to lahko izpustil. Po nadaljnji preiskavi pa sem se pomiril. Ugotovil sem, da Biblija ni ena, ampak jih je več. Dele, ki sem jih navedel (3Mz 11, 5 Mz 14, Iz 2), priznavajo bolj ali manj vse kristjanske verske ločine, vendar obstajajo še t.i. devterokanonične knjige, to so tiste knjige Svetega pisma Stare zaveze, ki jih Judje in nekateri kristjani (zlasti protestanti) ne štejejo za svete (Wikipedija). Protestanti jim pravijo apokrif in jim ne priznavajo Božjega navdiha. Zato je razumljivo, da jih npr. nisem našel v Dalmatinovi bibliji. Med devterokanonične knjige Stare zaveze katoličani v svojem kanonu od Boga navdihnenih knjig uvrščajo sedem knjig (ena od njih ima še dodatno poglavje) in dva dodatka k protokanoničnima knjigama (Wikipedija). Eden takih dodatkov je tudi Jeremijevo pismo 1,21 (JeP 1,21, znano tudi kot Baruh 6 – V. Jeremijevo pismo), kjer so netopirji omenjeni v sledečem in še vedno sodobnem odstavku:

Kakor postane neuporabna človekova posoda, ki se razbije, so takšni tudi njihovi bogovi, ki stojijo v njihovih svetiščih. ¹⁶ *Njihove oči so polne prahu, ki ga dvigajo noge vstopajočih.* ¹⁷ *In kakor so vrata vsenaokrog zaprta za tistega, ki se je pregrešil proti kralju, saj ga bodo odvedli v smrt, tako duhovniki zavarujejo svetišča bogov z vrati, ključavnicami in zapahi, da jih ne oropajo razbojniki.* ¹⁸ *Prižigajo jim luči, in sicer več kot sebi, vendar bogovi ne morejo videti nobene od njih.* ¹⁹ *Dogaja se jim kot tramovju v svetišču. Pravijo, da se njihova srca razkrojijo: golazen, ki prileze iz zemlje, namreč pogloda njih in njihova oblačila – in oni je ne opazijo.* ²⁰ *Njihovi obrazi so počrneli od dima v svetišču.* ²¹ *Na njihova telesa in glave sedajo netopirji, lastovke, druge ptice in celo mačke.* ²² *Iz tega spoznajate, da to niso bogovi, torej se jih ne bojte!* (SSP3, Biblija. net)

Da pa se vendarle malo spokorim za pomanjkanje splošne izobrazbe, sem na portalu Biblija.net preveril vse verzije prevodov Biblije v slovenščino. V preglednici 1 so tako navedeni deli Biblije, kjer so omenjeni netopirji in viri prevodov. V končnem seznamu virov pa po istem viru navajam zanimive podrobnosti o posameznem prevodu. Kar se mi zdi posebno imenitno, je, da se iz prevodov vidi, kako so se sopomenke "*netopirja*" vezno spreminjale preko 400-letnega obdobja. Dalmatin (1578, 1584) jim enotno pravi *nadopir*, Japelj (1784-1802) je uporabil kar tri sopomenke, od katerih je le ena enaka Dalmatinovi. Wolfova izdaja (1856-59) uporabi le eno Japljevo sopomenko ter prvič zapiše besedo *netopir*, ki jo kasnejši prevodi dosledno uporabljajo.

TABELA 5. Odseki z omembo netopirjev v različnih prevodih Biblije (vir: Biblija.net).

VIR/ODLOMEK	3 Mz 11,19	5 Mz 14,18	1 2,20	BAR 6 / JEP 1,21
DALMATIN 1578	nadopir	nadopir	/	/
DALMATIN 1584	nadopir	nadopir	nadopir	/
JAPELJ 1784–1802	natopir	nadopir	topir	(netopir ni omenjen)
WOLF 1856–59	natopir	natopir	netopir	(netopir ni omenjen)
CHRASK 1914	netopir	netopir	netopir	/
EKUMENSKA IZDAJA 1974	netopir	netopir	netopir	netopir
SSP3 1996	netopir	netopir	netopir	netopir

VIRI Z DODATNIM KOMENTARJEM (VEČINO POVZETO PO BIBLIJA.NET):

Dalmatin J., 1578. Biblie, tu ie, vsiga Svetiga pisma prvi deil, v katerim so te pet Mosessove buqve. – prvi prevod Stare zaveze v slovenščino.

Dalmatin J., 1584. Biblia, tu ie, vse Svetu pismu, Stariga inu Noviga testamenta. – 12. prevod celotne Biblije v nacionalne jezike. Pri prevajanju Stare zaveze se je opiral na Lutrov nemški prevod, pri Novi zavezi pa na Trubarja.

Japelj J., 1784–1802. T.i. Japljeva biblija. – prvi katoliški prevod celotne Biblije. Pod vodstvom Jurija Japlja je pri prevajanju sodelovalo več prevajalcev: B. Kumerdej, A. Traven, J. Škrinar, J. Rihar, M. Šraj in J. Debevec. Pri prevajanju so se opirali na Dalmatinovo Biblijo.

Wolf A., 1856–59. T.i. Wolfova biblija. – tretji prevod celotne Biblije v slovenščino. Nastal je na pobudo ljubljanskega škofa Antona Wolfa. Prevajanje je vodil Jurij Volc s pomočjo več kot desetih drugih prevajalcev. Prevajali so po latinski Vulgati in nemški Alliolijevi Bibliji.

Chrask, A. 1914. T.i. Chraskov prevod. – češki misijonar je za slovenske protestante prevedel celotno Sveto pismo. Prevod sta jezikovno pregledala F. Govekar in A. Mikuš. Po Dalmatinu je bila to prva biblija v eni knjigi.

Ekumenska izdaja, 1974. – v letih 1959–1961 je škofijski ordinariat v Mariboru izdal celotno Sveto pismo v štirih knjigah. Gre za delo Frančiška Jereta, Gregorija Pečjaka, Andreja Snoja, Matija Slaviča, Jakoba Aleksiča in sodelavcev. Leta 1974 so t.i. Mariborsko Biblijo ponovno jezikovno pregledali in izdali v eni knjigi. Devterokanonične/apokrifne knjige so združili v poseben sklop in ga v skladu s prakso ekumenskih izdaj uvrstili na konec Stare zaveze. Gre za ekumensko izdajo, ki je namenjena tako katoličanom kot protestantom.

Slovenski standardni prevod (SSP), 1996. Slovenski Standardni prevod osnovna izdaja, peti, pregledani natis, 2006. – gre za dosledni prevod izvirnika. Prevod je rezultat petnajstletnega interdisciplinarnega skupinskega dela več kot petdesetih biblicistov - prevajalcev, slavistov, računalničarjev in drugih strokovnjakov pod vodstvom akad. prof. dr. Jožeta Krašovca.